

7/11719
64.119

04 Ekim 2017

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610- **26833**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-11719)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 24.02.2017 tarihli ve 43452547-120.07-85211 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Mustafa MİT'in tarafıma tevcih ettiği 7/11719 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-11719 Esas Numaralı Önerge Cevabı (3 sayfa)

Soru 1:

Ülkemizde uzun yıllardan beri tartışmalı bir konu olan elektrik kayıp kaçak bedelleri birim fiyatın içine yedirilmek suretiyle tüketiciye yansıtılmıştır. Konu yargıya intikal etmiş nihayetinde Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlarla tüketiciden tahsil edilen kayıp kaçak bedellerinin yersiz ve hukuka aykırılığı vuzuha kavuşmuştur.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda yapılan değişiklikle Teknik ve teknik olmayan kayıp tanımlaması getirilmiştir.

Yapılan değişiklikle tüketiciden tahsil edilen kayıp kaçak bedelleri hukuka aykırı olmasına rağmen kanuni düzenleme ile meşrulaştırılmaya çalışılmıştır. Hukuk açısından bir işlemin kanuna uygun olması hukuka uygun olduğu anlamına gelmez.

Anayasamızın 2. Maddesi Türkiye Cumhuriyetini Hukuk Devleti olarak nitelendirmektedir. Hukuk Devleti ile Kanun devleti arasındaki fark belirgin bir şekilde Anayasamızda yer almıştır.

Bir kişinin herhangi bir bedel ödemeksizin kullandığı emtia bedelini kendisi dışında bütün aboneler tarafından ortaklaşa ödenmesi Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Konumuz itibariyle teknik sebeplerden dolayı meydana gelen kayıp tabi ki bir maliyet unsuru olarak tüketiciye yansıtılması hem kanuna hem de hukuka uygun bir işlemdir.

Ancak ürettiği ürünü nakledip üreticiye arz eden bir sistemin nakliye esnasında veya teslimatında ihmali, beceriksizliği, kendisine emanet edilene sahip olamayışından kaynaklanan kaçak(hırsızlık)ların maliyet unsuru olarak değerlendirilerek tüketiciye yansıtılması hukuka ve dolayısıyla Anayasaya aykırıdır.

Herhangi bir ticari ürünün; tüketiciye tesliminde kayıp, kaçak veya eksiklik olduğunda, ancak teslim edilen ürün bedeli talep edilir ve ödenir.

Mesela yine enerji sektörü ürünlerinden akaryakıt dağıtım şirketleri tarafından rafineriden alındığı miktar ile nihai tüketiciye teslimindeki miktar arasında oluşan; teknik bir kayıp olan kesafet farkı ve depoya indirme esnasındaki dökülme asla tüketiciye yansıtılmamaktadır.

Yapılan açıklamalarda daha önce birim fiyata gizlenmiş bulunan kayıp kaçak bedellerinin birim fiyattan ayrıldığını, Dağıtım kalemi içinde diğer hizmetlerle beraber tahsil edildiği ifade edilmektedir.

Elektrik Piyasası Kanununda 17 Haziran 2016 Tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan değişikliğe rağmen, bu değişikliğin getirdiği hükümler 1.1.2016 tarihinden itibaren uygulanmıştır.

Örnek aldığımız bir konut abonesinin 21.12.2015 ödeme tarihli faturası, 21.1.2016 ödeme tarihli faturası ve değişiklikten sonraki döneme ait 16.9.2016 ödeme tarihli faturalarında tüketim ve fatura bilgileri aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Ödeme Tarihi	Birim Fiyat	Tüketim Miktarı	Tüketim Bedeli TL	Dağıtım, İletim vs msrf (2015 Yılı faturalarında)	Dağıtım TL	Dağıtımın Tüketime oranı
21.12.2015	0,2537	121,306	30,77	7,482 TL		24%
21.01.2016	0,2083184	181,357	37,78		19,82	52%
16.09.2016	0,22102	121,797	26,92		13,5	50%

2015 yılından 2016 yılına geçişte birim fiyattaki düşüş $(0,2537-0,2083=0,0454)$ oranı $(0,0454/0,2537 = \%17,90)$, aynı dönemin dağıtım kalemindeki artış ise $(52-24 = \% 28)$ olmaktadır. Yani kayıp kaçak bedeli olarak birim fiyattan düşüş $\%18$ olurken, dağıtım bedeli adı altında tahsilatlarda $\% 28$ 'lik artış olmuştur.

Kanun değişikliğinden sonra birim fiyatta $(0,2210/0,2083=1,06)$ $\% 6$ oranında artış meydana gelmiştir. Diğer taraftan tablodan da görüleceği üzere tüketim bedelinin $\% 50$ 'si kadar dağıtım bedeli talep edilmesi kamu gücü ile vatandaş arasında; vatandaş aleyhine hiçbir ticari faaliyette görülmeyen hukuka aykırı bir uygulamadır.

Ekonomik sıkıntı gerekçesi ile bazı ürünlerin Özel Tüketim Vergileri ve Katma Değer Vergilerinde indirimde gidilmektedir. Bu anlayışın zaten hukuksuz olan kayıp-kaçak uygulamasının ortadan kaldırılarak vatandaşa ve üreten ekonomiye katkı sağlayacağı, vatandaşlarımızın Devlete güven ve adalet duygusunu güçlendireceği açıktır. Bu meydana;

- Birim fiyatlardan kayıp kaçak bedelinin ayrıştırılması ile oluşan fiyat düşüşü ile bu düşüşe nazaran nerdeyse iki katı dağıtım bedelinde meydana gelen artış nereden kaynaklanmaktadır?

Cevap 1:

Elektrik tarifeleri uygulanmaya başladığından beri, kayıp-kaçak bedelleri 01/09/2006 tarihine kadar aktif enerji bedeline yansıtılmıştır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından 01/09/2006 tarihinde yapılan bir düzenleme ile geçmişten beri süregelen kayıp-kaçak bedeli yine perakende tarifesinde yer almaya devam etmiş, ancak ayrı bir kalem olarak gösterilmiştir. 01/01/2016 tarihinde yürürlüğe giren düzenleme ile tarifelerde bir değişiklik yapılmadan geçmişten beri tarifeyi oluşturan; dağıtım bedeli, iletim bedeli, kayıp-kaçak bedeli ve sayaç okuma bedeli kalemleri dağıtım tarifesini adı altında toplanmıştır. Yani burada belirtilen ve tarifeler var olduğundan beri tarife içinde yer alan bu bedellerin tarifelerden çıkartılması veya ayrıştırılması gibi bir durum söz konusu olmamıştır.

2016 yılı ikinci, üçüncü ve dördüncü çeyrek perakende satış tarifelerinde yer alan tek zamanlı mesken abonelerine uygulanan bedellere bakıldığında 6719 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 17/6/2016 tarihinin içinde bulunduğu ikinci çeyrekten üçüncü çeyreğe geçişte toplam tarife bakımından herhangi bir artış yaşanmamıştır.

Söz konusu bedeller EPDK'nın internet adresinde yer alan "Elektrik Faturalarına Esas Tarife Tabloları" sekmesinde yayınlanmaktadır.

Sorular 2, 3, 4:

- Elektrik kullanımında teknik ve teknik olmayan kayıp kaçak miktarları ve oranları nedir?
- Teknik ve teknik olmayan Kayıp Kaçak miktar ve oranlarının iller itibariyle dağılımı nasıldır?
- Teknik kayıp dışında kaçak kullanımdan doğan tahsilattan vazgeçilmesi düşünülmekte midir?

Cevaplar 2, 3, 4:

Teknik ve teknik olmayan kayba ilişkin maliyet yürürlükteki mevzuatına göre tüketicilere yansıtılırken, EPDK aynı zamanda kaçakların sıfırlanmasına ve teknik kayıpların makul seviyeye indirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktadır. Bu çerçevede, EPDK tarafından her bir dağıtım şirketi için dağıtım faaliyeti gösterdikleri bölgeye ilişkin belirlenen hedef kayıp-kaçak oranı ile gerçekleşen kayıp- kaçak oranı arasındaki fark, dağıtım şirketinin kazancı veya zararı şeklinde ortaya çıkmakta, böylece dağıtım şirketleri, belirlenen hedef kayıp-kaçak oranlarına ulaşabilmek amacıyla, kaçak elektrik kullanımı ile etkin bir şekilde mücadele etmek için teşvik edilmektedir. Elektrik tarifelerine ilişkin işlemler yürürlükte olan mevzuatına göre yürütülmektedir.